

Stichting Centrum Individu
en Samenleving
Postbus 97788
2509 GD 's-Gravenhage

De informateur mr. R.J. Hoekstra
Het Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

Secr. 2006/048
Onderwerpen t.b.v. de formatie

1 december 2006

Geachte heer Hoekstra,

Met het oog op de formatiebesprekingen brengt CISA, Kenniscentrum Positie Alleenstaanden, het volgende onder uw aandacht.

ALLEENSTAANDEN VALLEN BUITEN HET FAMILIERECHT.

In het Personen- en Familierecht van het Burgerlijk Wetboek (B.W.) vallen alleenstaanden buiten het familierecht. De familie staat centraal en de persoon wordt beschouwd in relatie tot diens familie. Alle bepalingen hebben betrekking op het huwelijks- en familierecht en dat is de basis van de daarop betrekking hebbende wetten, regelingen en voorschriften voor gedrag. Het is het kader voor de rechtsbescherming van het gezin en de daaraan gelijkgestelde samenlevingsvormen. Alleenstaanden worden uitgesloten van een gelijkwaardige rechtsbescherming van hún privéleven vanuit het vooroordeel, dat alleenstaanden geen betekenisvolle relaties, sociale en maatschappelijke verplichtingen hebben.

Twee voorbeelden moge dit illustreren.

Combinatie van zorg en arbeid

Werknemers hebben recht op betaald 'Kortdurend wettelijk zorgverlof' van maximaal tien dagen per jaar voor zorg bij ziekte van een partner, van een kind en van een (schoon)ouder.

De toenmalig staatssecretaris Verstand oordeelde, uiteraard onterecht, dat alleenstaanden geen bijzondere zorgverantwoordelijkheid hebben.*

Successierecht

Aan de excessief hoge tarieven in het successierecht voor de nabestaanden van alleenstaanden ligt hetzelfde vooroordeel ten grondslag. Dierbare nabestaanden van alleenstaanden, zoals een hechte vriend(in), met wie zij vele jaren lief en leed hebben gedeeld, zijn voor de wet volkomen vreemden, zelfs een neef of nicht. De Staat eist schaamteloos **minimaal 41 procent en, naarmate de erfenis groter is, tot maximaal 68 procent van de nalatenschap op.** Verder staat de belastingvrijstelling van 1.882 euro voor bijvoorbeeld de vriend(in) in geen verhouding tot de royale vrijstelling van 507.803 voor de gehuwde nabestaande.

Het CDA doet een stap in de goede richting en heeft in zijn partijprogramma **een verlaging van het hoogste successietarief van 68 procent naar 50 procent opgenomen.**

HET GELIJKEBEHANDELINGSBEGINSEL

Alleenstaanden kunnen bij de rechter in beginsel niet met succes een beroep doen op het gelijkheidsbeginsel. In desbetreffende wettelijke bepalingen is alleenstaand niet als expliciete discriminatiegrond opgenomen. Daardoor wordt hun een effectieve wettelijke bescherming tegen (potentiële) willekeur en discriminatie onthouden. De rechter volstaat bij alleenstaanden doorgaans met een marginale toetsing en beoordeelt alleen of de juiste procedures zijn gevolgd en of de wet juist is toegepast. Daardoor laat hij discriminerende wetten onaangetast. In strijd met de discriminatieverboden in Internationale en Europese Verdragen en de Grondwet, is ten aanzien van alleenstaanden veelal sprake van onrechtmatige wetgeving.

CONCLUSIE

De wetgever moet ook rekening houden met de belangrijke investeringen van alleenstaanden in de samenleving. Alleenstaanden verlenen materiële en immateriële zorg voor zichzelf en hun zorgrelaties, zoals voor bejaarde ouders, een broer of zus, een goede vriend(in) of voor burens. Deze solidariteit draagt bij aan **de samenhang van de samenleving**. CISA verwijst hierbij naar het **CDA-partijprogramma** dat in dit verband nadrukkelijk wijst op het belang van onderlinge betrokkenheid en aandacht voor elkaar. Er moet ernst worden gemaakt met de opheffing van de discriminatie van alleenstaanden. In het op te stellen regeerakkoord dienen de belangen van de alleenstaanden evenwichtig te worden meegewogen. Wanneer dit niet gebeurt, zal dat over enkele jaren onverwachte maatschappelijke gevolgen hebben.

Prioriteit moet worden gegeven aan de volgende maatregelen.

** Alleenstaanden krijgen een gelijk wettelijk recht op zorgverlof;**

** De belasting op nalatenschappen van alleenstaanden wordt substantieel verlaagd;*

** De huidige en nieuwe maatregelen worden getoetst op discriminerende wettelijke bepalingen ten aanzien van alleenstaanden en op de gevolgen voor hun financiële positie.*

Met het oog op de komende onderhandelingen wijst CISA op enkele punten in de partijprogramma's: CDA en D66 beloven verhoging van de aanvullende ouderenkorting (voor alleenstaanden), het CDA belooft bovendien verhoging van de huurtoeslag voor alleenstaanden, en de CU zegt toe de zorgtoeslag voor alleenstaanden met lage inkomens te verhogen.

Hoogachtend,
De Stichting Centrum Individu en Samenleving, CISA,

Mw. drs. L. de Zwaan
(voorzitter)

* Werknemers zonder partner hebben een groter risico op arbeidsongeschiktheid dan werknemers met partner. Eén van de mogelijke oorzaken is, dat partners elkaar vaak werk uit handen nemen, waardoor er minder gevaar is voor overbelasting. Volgens de onderzoekers (CBS) ligt het, gegeven deze conclusie, voor de hand om gericht aandacht te besteden aan werknemers zonder partner, in aanvulling op het beleid ten behoeve van andere bekende risicogroepen (ESB 27-06-2003).